

Kuukiri

Nr. 8 (194) September 2010

Sõnumeid

Viiratsi saab korraliku kõnnitee

Viiratsi Vallavalitsus tellis osauhingult «Astromandia» Viiratsi alevikus Sakala ja Ehitajate tänava vahelises elamukvartalis asuva jalakäijate teeraja uuendamise. See oli viimasel ajal juba üsna viletsas olukorras.

Sellel aastal tehakse sellest korda esimesed 150 meetrit Sakala tänavast kuni Ehitajate tänav 5 elamu sissekäiguni. Järgmisel aastal pärast vee- ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimisprojektis olevate, praeguse kõnnitee all asuvate Ehitajate tänav 5 ja 7 torustike väljavahetamist saab jätkata kõnnitee parandamist. Teise etapi käigus pikendatakse rada kuni Sõpruse tänavani.

Viiratsi rahvas saab sellega endale ilusa kividega kaetud kõnnitee.

Kaido Pitkäärt

Energiasäästu laen

Korteriühistutel on võimalik saada 90-protsendilist toetust energiasäästu tegevuste (mudeldamine, projekteerimine, ehituse järelevalve) ettevalmistamiseks. Toetus antakse kasutusse eelnevalt, mitte tagantjärele, nagu seni on tehtud.

Lisaks annab KredEx kuni 35-protsendilist toetust elamute energiasäästlikumaks tegemisel.

Aare Vabamägi 521 0530

Viiratsi naisteklubis

Viiratsi rahvamaja naisteklubi uus hooaeg algab 29. septembril kell 18.30 kunstiklassis.

Eelmisel aastal kujunesid meelde jäävateks sündmusteks jõuludeaegne ühishväljasõit naisansambliga Pärnusse ja kevadine käik Uusna külamaja naisteklubiga Olustverre ja Hüpassaarde.

Pärnus oli põhieesmärk leida kõik, mis on esteetiline ja eetilne ehk teisisõnu, mis on jõuluaegses Pärnus ilus ja hea. Päev lõppes veeprotseduure nautides.

Kevadine Olustvere võlus oma korastatud mõisapargi ning klaasi- ja keramikatöökjaga. Meie nobenäpud

● Viiratsi ja Uusna naisteklubi Olustvere klaasikojas

MAIRE PAJU foto

valmistasid endale kausi, kruusi või mõne muu torede eseme. Öhtu jätkus Soomaal Hüpassaares laudteel matkates, rabalaukas ujudes ja piknikku pidades.

Maire Paju

Täiskasvanud õppija nädal

8.-15. oktoobrini on XIII täiskasvanud õppija nädal. Vanaemad ja vanaisad, emad ja isad, lapsed ja lapselapsed – kõik vanad ja noored mõtlevad sel nädalal rikkusele, mis meil põlvkondade näol on. Väärtustame üksteise oskusi ja kogemusi, oleme ja teeme koos. Leiame üksteise jaoks aega!

Avauritus on 8. oktoobril Põlvamaal Moostes ja täiskasvanuhariduse foorum peetakse 15. oktoobril Tallinnas.

Maakondlike ürituste ja kõige muu asjasse puutuva kohta saab informatsiooni Viljandimaa koordinaatorilt Tiitu Männistelt telefonil 520 3998, tiitu@kultuur.edu.ee ja www.andras.ee.

Tarkusepäeval

1. septembriks kutsusime kõiki lapsi külamaja tarkusepäeva tähistama. Nad said sel päeval vara koolist koju ja olid juba enne külamaja avamist kohal.

Istusime mõnusalt ringis põrandale. Tervitasime lapsi külamaja poolt tarkusepäeva puhul ja soovisime kõigile jaksu kuni kevadeni. Oli koostatud ka

kiirviktoriin enamikule teada oleval teemal. Kõige rohkem kleepse kogusid Klaarika ja Karmen Kaljula ning Keru Rang. 1. septembri puhul lugesime kõik osavõtjad võitjateks ning pakusime kommi. Viis selle päeva kõige tähtsamat last, kes alustasid kooliteed esimest korda, said kommpaki.

Seejärel hakati mõnusa meeleolus kooki sööma. Raamatukogu juhataja esitas lõpuks mõned naljaga pooleks küsimused, mis olid võetud raamatutest. Need osutusid keeruliseks. Leidsime, et lastel tuleb sagedamini käia raamatukogus.

Ulve Kannimäe

Tervisepäev rabas

14. augustil käisime Aimla looduskeskuses, mis asub endise Aimla karjamõisa mail.

Aimlas võttis meid vastu keskuse juhataja koos abikaasaga. Vaatasime fotonäitust, mis oli välja pandud Aimla küla 460. aastapäeva puhul, ja uudistasime loomade ja lindude topiseid. Pakuti ka ülihead kukeseenetorti.

Seejärel matkasime südamekujulise Parika Väikejärve äärde, julgemad suplesid rabajärves. Mõnus oli nautida loodust mööda laastudega kaetud 2,6 kilomeetri pikkust metsateed astudes.

Külastasime ka Olustvere mõisas asuvaid õpitubasid, mis koos oma väljapanekutega jäid kõigile hästi meelde.

Kaarel Kumer

VOLIKOGUS

26. augustil

Eelarve muudatused

Viiratsi Vallavolikogu muutis 25. märtsil kinnitatud 2010. aasta eelarvet.

Roland Tulik luges ette eelnõu ja seletuskirja. Selle kohaselt olid suuremad kuluartiklid 15. juulil Uusna küla sademevete torustiku renoveerimiseks eraldatud raha ja toimetulekutoetused.

Tiit Maisa soovib rääkida Sulev Kannimäe Uusna sademevete- ja drenaazitorustike ümberehitamise vajadusest pikemaajalt. Viimasel kahel aastal on seal olnud täielik katastroof, igal kevadel uputab. Renoveerimine on vajalik veel seoses Uusna märguväljaku ehitamisega.

Sulev Kannimäe andis teada, et 60 000 krooni on leppetrahvi haldusõigusseaduse järgi objektide eest, mis langesid tagasi vallale. Kahe kinnistu asjus oli sõlmitud täiendav lepe, et ei võeta kinnistut ära, kui tasutakse leppetrahvi. Üks neist ka tegutseb, aga teine pole midagi teinud, ka pole leppetrahvi tasunud. Seega langevad kinnistud vallale tagasi.

Muutus toetuste taotlemise, määramise ja maksmise kord

Väino Viidebaum teatas, et koolitoidu kompenseerimiseks ettenähtud rahast on alles ainult 10 000 krooni ja seetõttu on vaja läbi vaadata toetuste andmise kord.

Komisjon tegi ettepaneku mitte maksta toiduraha toetust kutsekoolide õpilastele. Vallavanema teatel maksis vald seniajani kinni nii gümnaasiumi- kui ka kutsekoolide õpilastele lõunad. Et kutsekoolid saavad tasuta lõuna nagnii, siis ongi muudatus see, et kutsekoolide õpilastele enam lõunasööki ei maksta.

Jaan Lepik soovis teada, kui palju üldse on toetust vajavaid gümnaasiumiõpilasi. Vallavanem ei osanud täpselt öelda, sest varem oli lausdoteerimine ja keegi ei pidanud avaldust esitama. Seetõttu puudub ülevaade, kes toetust vajavad.

Raha eelarve reservfondist

Roland Tulik luges ette eelnõu Johan

Laidoneri sünnikoha korrastamise kohta. Ta lisas ka kaks omapoolset märkust: kindral Laidoneri mälestusmärk on üks tähtsamaid isamaalisi monumente, selle korrastamiseks peab vald raha leidma. Teine märkus oli laululava ehitamise kohta.

Tiit Maisa soovis teada, kui palju laululava ehitus maksma läks. Vallavanem vastas: üle miljoni krooni.

Osvald Tikko soovitus oli vaadata edaspidi projektid korralikumalt läbi. Väino Luik teatas, et projektis oli PRIA näinud selleks summaks 938 000 krooni. Elektri sissepanek ei mahtunud selle summa sisse. Sulev Kannimäe tõdes, et Osvald Tikkol on õigus: valla osaluse korral tuleb projekt hoolikalt üle vaadata. Kaupo Kase ütles, et tal on hea meel selle üle, et üks koht sai jälle korda.

Sulev Kannimäe selgitas Laidoneri sünnikoha korrastamise summat. Tema sõnul oli see koht paremini korras siis, kui sellega tegeles üks inimene. Vald on seda kohta jõudumööda korrastanud: niitnud ja vahetanud lagunenu pingi.

Valla arengukava muutub

Valla 2008–2013 arengukava muutmine oli esimesel lugemisel.

Volikogu esimees Kaupo Kase tegi ettepaneku mitte laskuda esimesel lugemisel sügavatesse aruteludesse. Materjalid pannakse valla veebilehele ning komisjonides toimuvad sisulised arutelud.

Vallavalitsuse info

Vald kuulutas välja teehöövlijuhi konkursi. Saabus kaks avaldust, kuid kumbki mees polnud sellise hõovliga töötanud. Üks neist on tööle võetud. Ta tunneb tehnikat, kuid töö tahab harjutamist.

Müüki pandud kahest valla kinnistust ei leidnud kumbki soovijat.

Vallavanem ütles hoolekandekeskuse müügist rääkides, et vald on selle saanud sotsiaalmaana. Maa võõrandamiseks tuleb nõusolekut küsida Sotsiaalministeeriumist.

Viiratsi lasteaia ehituse ja märguväljaku rajamise finantsanalüüs on veel tegemata, kuid ülejäänud dokumendid peaksid koos olema.

Sulev Kannimäe ütles, et Kalmetu kooli ehitus on temalt suure osa tööajast võtnud. Paljud koolid jäävad ehitustegevuse venimise tõttu kooliaasta algul avamata. Hiljem on näha, kas Kalmetu uut osa saab 1. septembril kasutada. Põhimõtteliselt saab kool alustada. Välitööd ja muu, mis koolimaja esist ei puuduta, jäävad praegu tegemata. 1. septembriks ehitus ei valmi.

Mati Leemet küsis, miks kiled katusele pannakse. Siis on ju midagi valesi tehtud, kui katus läbi jookseb. Põhiline: ärge vana kööki laske lammutada enne, kui uus valmis on. Kannimäe vastas, et vana maja ei lammutata enne, kui uus on kasutusloa saanud. Ülle Gurjev soovis teada, kas ilma kasutusloata võivad lapsed sisse minna? Kannimäe vastas, et võivad küll, kööki tunnustatakse ajutiselt.

Väino Luike huvitas valdade ühinemine. Pärsti ja Paistu vald on teinud ühinemisetpaneku. Tookord lepiti kokku, et uute valimiste järel arutatakse ühinemist edasi. Kaupo Kase andis teada, et 2010. aastal on toimunud mitmed Viljandi piirkonna (Pärsti, Saarepeedi, Paistu, Viiratsi, Viljandi) kohalike omavalitsuste juhtide kohtumised, kus on olnud arutlusele Viljandi piirkonna võimalikud arengud. Septembrikuus saadakse uuesti kokku ja siis otsustatakse, kuidas teemaga edasi minnakse.

Roland Tulik küsis, kas on kokkuhoiule mõeldud. Sulev Kannimäe vastas, et kevadel vähendati lampide arvu. Nüüd on võimalus kas kõik lambid välja lülitada või jätta need vähesed põlema.

Tulik küsis veel, mis on vallavalitsusel öelda kütteperioodi teemal. Kannimäe teatas, et on suhelnud nii «Fortumi» kui ka «Avotermiga». Kokkulepe on, et septembris toimuvatel koosolekutel arutatakse piirkondade soojamajandust.

Jaan Leetsar soovis edasi anda kaks informatsiooni. Esiteks on Valmas ilusti käima läinud prügiveedu ja teiseks käivad Valma külas kutsumata külalised. Kaduma on läinud varandust rohkem kui 100 000 krooni väärtuses, kuid poliitiseist pole seniajani mingit vastust.

Järgmine volikogu istung toimub septembrikuu viimasel neljapäeval.

Kai Toss
volikogu protokollil põhjal

UNUSTATUD MÕISATE PÄEV

10. juulil sai teoks kavandatud huvireis unustatud mõisatesse. Need olid Suure-Kõpu, Kärsu, Voltveti, Polli, Öisu ja Heimtali.

Suure-Kõpu mõisas paikneb põhikool, mis võttis meid vastu uueks õppeaastaks valmistavana. Uuendajad on näinud palju vaeva vana taastamisega. Võimaluste piires on muudetud nähtavaks sein- ja laemaalingud ning need koos koos lühtritega annavad omapärase pildi.

Kärsu mõisas asub Tihemetsa Metsamajand. Peahoone on puitehitis ja asub veidi teest eemal ning seetõttu me seda ei märganudki ja sõitsime edasi

Voltveti ehk Tihemetsa. Voltveti nimi on tuletatud 1631. aastal mõisas tegutsenud Dietrich Wolffeldti nimest. Kuni 1919. aastani oli mõis von Stryki perekonna käsutuses. 1925. aastal alustas häärberis tööd Voltveti Metsakool, mis 1939. aastal sai nimeks Tihemetsa Metsatehnikum.

Säilinud on saali interjäär: kips- ja maalitud ornamentidega kujundatud lagi, seintel on ovaalsed medaljonid musitseerivate feedega. 17 hektari suuruses mõisa pargis kasvab mitmesuguseid puulike. Häärberi peasissekäiku ilmestavad kuldseid lamavad lõvid.

Pollis jättis sosnovski karuputkedest

ümbrisetud mõisahoone trööstitu mulje. See külastus piirduski vaid jalasirutusega. Ka Öisu mõis ei võtnud meid külalishelkelt vastu. Nägime vaid korrastatud parki ja imetlesime mõisahoone terrassilt Öisu järve ilu.

Heimtali mõisa häärberis asub Raudna kool. Aga sisse me ei saanud, sest käis remont, küll aga tutvusime ringtalliga, kuhu on rajatud spordivälja- ja konverentsisaalid. Saime ülevaate mõisa arengust ja mõisaomanikest von Siversitest. Nägime ka kopsli traavivaid hobuseid.

See oli sisuline laupäev. Oleme tänulikud neile, kes on suutnud vana aega alles hoida ja seda meile tutvustavad.

Kaarel Kumer

Mille poolest sarnanen koolijuhina esimese klassi õpilasega?

Kindlasti ootab iga esimesse klassi õpilane koolist midagi erilist ja huvitava ning tunnustust oma tegevuse eest. Sama on koolijuhiga. Ma unistan ikka veel naiivselt, et ma saan igal õppeaastal midagi uut ja põnevat eest vedada, millele kõik hooga kaasa tulevad ja sellesse oma osa annavad.

Kindlasti pettuvad paljud kooliuisikud esimesel kooliaastal, sest ilmneb: ei saa teha kõike, mida hing ihaldab, tuleb üsna tihti sõna kuulata ja vahel ka enda eest seista või aru anda.

Minulgi on nii, et tahaksin 50 protsendi ulatuses teha tööd loovalt, püstitada endale ise ülesandeid ja ülejäänud 50 võiks olla sõbralik ja entusiastlik kollektiivne edasiliikumine. Selle asemel pikevad igal aastal riigis kehtestatud käsulauad, mis väga üksikasjalikult seavad reegleid ja sunnivad olema valmis end koolipoolelt õigustama ja kaitsma, ette mõtlema, katastroofe ennetama ja midugi aru andma igas töövaldkonnas.

Pole midagi teha, et koolijuhti saadab mingi ebameeldiv tunne kõigi nende ametnike ees, kes seadusteadlikkust ja elluviimist kontrollimas käivad. Olen täpselt samasugune nagu koolilaps, kes peab oma õppetükke ja korrareegleid teadma, ja alati ei mõista, miks on kõik nii reglementeeritud. Loovale natuurile ei jää justkui üldse hingamisruumi, tiivasirutust...

Piltlikult väljendades: veel kümme aastat tagasi ei tulnud kleepida kahele poole teed ühiselureegleid igaks elujuhtumiks. Toimis inimlik mõõde ja me mõistsimegi üksteist rohkem – nii laps, täiskasvanu kui ka lapsevanem ja õpetaja.

Sel sügisel on meie töö aluseks uus riiklik õppekava ning põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, viimane üle 50 lehe pikk. Selle juurde kuuluvad veel lisadena mitmed korrad või seadused. Ühest küljest tähendab see koolile oma koolisestest kordade täiendamist ja ümbermuutmist, kokkuleppeid huvigrupidega ja töökoosolekutel ning kooli juhile mahukat paberitööd. Teisalt jääb

lootus, et see annab kindlustunde, kuidas koolielu veel paremini korraldada, turvalisust ja koolirahu saavutada.

Koolid on erinevad. Ei saa võrrelda maakohas olevat suurlinna suure kooliga. Siiski kõik, mis ühiskonnas toimub, jõuab väikses või suuremas ulatuses kooliseinte vahele, olgu see siis koolikiusamine, pommiähvardused, põhjuseta puudumine, narkootilised ained ning sotsiaalsed ja majanduslikud probleemid peredes.

Kõige kummalisem ongi see, et meie, õpetajad, oleme tulnud minevikust, õpetame ja kasvatame inimest tuleviku jaoks ning see kõik toimub olevikus. Kas me ikka oskame ette näha, mida on meie lastel tulevikus vaja teada ja osata?

Õppekava läbib väärtuskasvatust püüab anda teele kaasa midagi, mis on aegumatu. Samas jääb põhiprobleemiks, mida ja kuidas kajastab teatud väärtusi meedia, milline mõju avaldub lapse arengule suhtlusportaalide kaudu või milline varjatud õppekava toimib väljaspool tunde ja tänavakasvatases. Halbade näidete tõttu nii Ameerikas, Euroopas kui meil väikses Eestis toimetame koolis justkui rindejoone taga. Suurenenud on õpilaste ja lastevanemate õigusteadlik-

kus, aga mõnel juhul vähenenud kohustuste täitmise osa.

Viiratsi kooli algusaastail näis, et me saame õpilasi kaitsta ja hoida, meie kool on nagu kokkuhoidev pere, kus kõik teavad oma rolli ja on üksteise vastu hoolivad. Palju sellest on jätkuvalt olemas. Soovin endale ja kolleegidele, et endiselt jääks aega vaadata laste silmadesse ning säilitada optimism muutuvas maailmas. Soovin säilitada usaldust inimestesse, nii nagu see on veel esimese klassi koolijuhil.

Kui andsin esimese klassi 16 õpilasele esimese kunstitunni, siis lausa kibelesin nendega tuttavaks saama. Olen vahel tundnud, et paberitöös süvenedes ei jõuagi hästi enam õpetaja olla. Kui ma sellest õppealajuhatajale rääkisin, sai ta pahaseks, ütles, et siis sa ju kaugened elust. Tegelikult on tõepoolest kontakt lastega ülioluline ja ma püüan nendes kunstitundides olla võimalikult loomingu- ja tasakaalustada end sisemiselt. Kontakt lastega, eriti esimeses klassis, võtab küll palju energiat, kuid kingib naeruhetki ja võimalusi mänguliseks tööks, rääkimata ilusatest suhetest reaalses maailmas.

Küllil Saat

KASVATAME JA ÕPETAME KOOS

Kirjutan sellest, mida kõik teavad, kuid mis vajab aeg-ajalt meeldetuletamist.

Lasteaia eesmärgid on muutunud laiemaks: lastehoiuasutusest on kujunenud last õpetav ja arendav organisatsioon, mis peab looma tugeva vundamenti kogu tema edasisele haridusteele. Samuti on suurenenud lasteaiaõpetaja vastutus mudilase intellektuaalse ja sotsiaalse arengu eest.

Tundub, et alushariduse puhul peaks lasteaiaõpetaja olema universaalne ja tegema kõike, mis kuulub kasvatamise juurde, sest suurema osa oma ärkveloleku ajast veedab tänapäeva laps

lasteaia. Samas peavad vanemad lapse kasvatama inimeseks, et lasteaid saaks neid aidata kodaniku vormimisel. Vajame kodanikuühiskonda demokraatia püsimiseks ning selle liikmeilt oodatakse vastutustundlikkust, iseseisvust, väärikust, empaatiat, julgust, eneseväljendus- ja kuulamisoskust, koostööoskusi ning soovi elukestvalt õppida ja areneda.

Koolielne iga on seotud isiksuse ja iseloomu kujunemisega, siis pannakse alus järgnevale sotsiaalsele arengule. Samas kohtab seni ajani lasteaia vanemaid, keda huvitab sõimest alates, kas juba on hakatud tähti ja numbreid õpe-

tama. Kuid selles eas on põhiülesanded eelkõige seotud sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arendamisega. Peamine eesmärk on kasvatada lastest korralikke ja vastutustundlikke inimesi, kes saaksid elus hakkama ning käituksid ühiskonnas aktsepteeritaval moel.

Usun, et igaüks tahab olla hea vanem oma lapsele ja hoolib oma lapsest väga ning annab tema kasvatamisel oma parima.

Kuid miks on siis nii palju lapsi, kes ei tea, mis on antud sotsiaalses keskkonnas kohane käitumine ja mis mitte, mis on väärikas ja mis vääritud, mis on eetiline ja mis ebaeetiline ning mida tohib ja mida ei tohi?

(Järg 6. lk.)

VIIRATSI LASTEAIAL "RÜBLIK" ON UUS JUHATAJA

19. mail 1964 sündis Viljandis tüdruk nimega Eda. Sellest hetkest algas minu elu. Viiratsis olen elanud üle seitsme aasta. Mulle meeldivad siinsed inimesed ja sõbralikkus, mida olen igal hetkel tajunud, ning Viiratsi kaunis looduslik keskkond.

Olen abielus ning meie perre kuulub viis täiskasvanud last ja lapselaps.

Lasteaiaõpetaja diplomiga Tallinna Pedagoogilisest Seminarist sain teadmised õpetajatööks, millele lisandub 28 aastat praktilist tööd lasteaias – 12 aastat õpetajana lasteaias Kröll ja 16 aastat juhataja asetäitjana Viljandi Männimäe lasteaias. Õpingud Tallinna Ülikoolis on andnud mulle vajalikud teadmised alushariduse juhtimiseks.

Usun, et oma teadmiste ja kogemustega suudan Viiratsi lasteaias väärtustada head meeskonnatööd, loominguist tööse suhtumist ja usalduslikku, ausat töösuhet. Tahan, et minu hoolde usaldatud lastest kasvaksid endaga ise toime tulevad, julged, ausad, teadmisi hindavad, ennast ja teisi mõistvad inimesed. Soovin, et senisest rohkem hakataks tähtsustama eelkooliiga. Et vääriliselt hinnataks lasteaiatöötajate tööd ja et lasteaiatöötajad end ka ise senisest rohkem väärtustaksid. Olen püüdnud ja püüan ka edaspidi ise selle jaoks võimalikult palju ära teha.

Väärtushinnangud otsustatakse koolieelses eas, selles arenguetapis kogetu ja tunnetatu saadab inimest kogu elu. Püüan olla igati eluga kursis ning võimaldada ka õpetajatele enesetäiendamist. Soovin saada osa kultuuriväärtustest, arendada ennast

nii vaimselt, füüsiliselt kui ka hingeliselt, sest väärikat inimest saavad kasvatada ainult inimesed, kes ise on väärikad.

Lapse arengus on tähtis, et kõik teda ümbritsev oleks omavahel kooskõlas. Kodust saab alguse arusaam, mis on hea ja mis halb, mida sobib teha ja mida mitte, seepärast pean väga tähtsaks koostööd lapsevanematega.

Tunnen end vajalikuna ja kuigi päevad on üpris pingelised, leian taastumisvõimalusi oma koduga tegeldes ning mitmetest hobidest, nagu peotants, jooga, reisimine, teater, folkloor, kirjandus ja aiandus ning süsta- ja jalgrattamatkad.

Eda Lauer,

Viiratsi lasteaias juhataja alates
30. juunist

OLEN UUS VALLASEKRETÄR

Töötan Viiratsi Vallavalitsuses vallasekretärina alates 1. juulist 2010.

Lõpetasin 1991. aastal Viljandi 4. Keskkooli ja 2007. aastal bakalaureuseõppe Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas. Praegu olen samas teaduskonnas lõpetamas magistrantuuri.

Olen 17 aastat töötanud Viljandi Linnavalitsuses ja seetõttu olen väga hästi kursis kohaliku omavalitsuse tööga.

Peres kasvab kaks last – 9-aastane poeg ja 13-aastane tütar. Nad mõlemad õpivad maagümnaasiumis.

Tööst vabal ajal tegelen palju spordiga. Maaelu pole mulle samuti võõras, sest mu vanemad peavad Karksi vallas talu.

Töötades Viiratsi Vallavalitsuses, soovin avatud suhtlemist nii ametnike kui ka vallakodanikega.

Reet Lukas

Lõppes pärandkultuuri inventuur

Maikuu "Kuukirjas" andsin teada valla maadel kevadel ja suvel toimuvast pärandkultuuri inventuurist. Nüüd on see projekti kohaselt lõpetatud, kuigi materjal pole kogu ulatuses ammen-datud.

Üldse sai inventeeritud 155 objekti, mis peaksid lähemate kuude jooksul punktide, laikude ja kriipsudena ilmuma pärandkultuuri kaardile. Seda saab siis vaadata Maa-ameti kaardiserverist ja Riigimetsa Majandamise Keskuse kodulehelt.

Järgmise aasta jooksul peaks ilmuma ka tehtud tööd kajastav maakonna raamat.

Koos objektide kaardistamisega said need ka fotografeeritud ja kirja pandud nendega seotud lood, tuntud isikute nimed ja muu selline. Ka see materjal kogutakse ja säilitatakse.

Üldiselt jäi mulle mulje, et Viiratsi vallas on ehitised ja muud füüsilised objektid vabariigi keskmisega võrreldes hästi säilinud, näiteks kümnest otsitud koolihoonest leidsin säilinuna ja katuse all olevana üheksa. Hävinud oli vaid Arumetsa kool, mille asukoht on siiski näha ja tahvliga tähistatud. Vallas on ka veekogu, kus on säilinud märkimisväärsed veskivaremed koos paisjärvedega – see on Verilaske oja Koordi ja Verilaske veskikohaga. Ka viis metsavahikohta on alles, kuigi metsvahte neis enam ei tööta.

Kahju on aga sellest, et paljud tühjaks jäänud taluhooned langevad kokku, kasvavad võssa ja hävivad lühikese aja, tihti vaid kümmekonna aasta jooksul. Neid oli tihtilugu võimalik leida vaid tänu oskuslikule teejuhile. Siinjuures jõuangi välja põhiliseni – seda teed oli võimalik leida vaid tänu asja tundvate põliselanike ja kohalike kodu-uurijate abile.

Väga huvitav oli koostöö oma kodulehtide ja ajaloolisi dokumente näidanud inimestega, nagu Kadri ja Jüri Vollmann, Ilmar Kikas, Endel Edula, Uno Kõresaar, Pille Toom ja Juhan Juhkamsoo. Otsekontaktis ja telefoni teel jagasid väärtuslikke juhiseid ka Rein Koppel, Väino Viidebaum, Viktor Savik, Avo Soesoo, Kalle Riitmuru, Jüri Mirka ja veel mitu tee ääres kohatud inimest, kelle nimi jäigi küsimata. Ka vallavalitsuse töötajad, kelle poole pöördusin, olid vastutulelikud. Omaette tunnustus oli ka kutse Uusna Haridusseltsi koosolekule, mis toimus augusti lõpul. Võtsin selle rõõmuga vastu. Kõigile neile suur tänu!

Lõpetuseks üks näide klassikalisest hästi säilinud, kuid raskelt märgatavast pärandkultuuri objektist, mille leidmine uurijale erilist rõõmu teeb. See on mõrdita laotud kiviraketega Palgisaare talu kaev, mille aitas leida Ilmar Kikas.

Arvo Kreegipuu

RÕÕM- SALT MATKA- MA

*Oli õõ nagu ikka siis,
loeti dollareid USA-s...*

● Matkagrupp on jõudnud Valma infopunkti juurde.

ANNE MEIESAARE fotod

Ei, see polnud õõ ja see polnud Chicago. Ei mänginud ega laulnud Tõnis Mägi. Oli Tõnisest võimsam, vägevam. See oli meie, selle üllatavalt kuuma Eestimaa suveõõ. Ei politseinikke, ei püsto-leid. Oli äike. Kell kolm öösel.

Tänassilma "Rõõmsameelsetel" oli ka sellel suvel kavas korraldada tervisepäev. Eesotsas rahvamaja juhataja Pille Sihveriga otsustasime juba kevadel, et seekord läheme uudistama naabrite, Valma küla elamist-olemist.

Teisipäeva, 17.augusti hommik ei olnud matkale kutsuv: ilm oli pisut märg, natuke pilvine ja mitte kõige soojem. Sellest hoolimata läksid matkapauna trikoo ja käterätik, sest oli ju ikkagi Võrtsjärve äärde minek.

Kogunesime hommikul kella kümneks rahvamaja juurde. No oh seda rõõmu, mis siis oli! Ega asjata ei ole meie vanemaealiste trupi nimeks pandud "Rõõmsameelsed". Taaskohtumine üle suve algas kallistustega. See ei tähenda, et meie hulgas polnud nooremaid. Oli küll. Kallistada said kõik. Nii armas. Et sel päeval oli kavas ka tähistada pealik Pille ja proua Leena Kuke tähtpäeva, siis said nad koos lilledega veel topeltkallistused.

Seejärel istusime autodesse. Valma infopunkti juures võttis meid vastu lahke perenaine Anne Schwede. Paigutasime piknikukraami majja ja siis see algas.

Olles ise lapsepõlvest saadik Võrtsjärve ja selle ümbrusega üsnagi tuttav, hämmastas see, mida nägime. Jah, Järveotsal olid paljud käinud juba möödunud suvel, kui laulupeotuld toodi. Aga ootamatu oli käia läbi see matkarada, mille äärde jäävad kõik need kaunid turismitalud. Mäletan väga hästi, milline nägi välja omaaegne kaluriküla. Ja milline näeb välja nüüd! Kes ei ole sellel mat-

karajal veel käinud, olge head, minge. Teil on, mida vaadata. Kaunis on Vanasauna puhkekompleks, veidi kõrvale, varjatuna metsatukka, jääb Valma puhkelaager.

Aga nüüd jälle meist. Rada koos giid Annega läbi talletatud, jõudsime infopunkti tagasi. Et kõhud olid tühjad ja piknik plaanis, siis kaeti kiiresti laud. Et tähistasime ka kaht sünnipäeva, siis loomulikult laulsime sünnipäevalastele tervituslaule, söime salatit ja kooki, jõime morssi ja kohvi. Lõpetuseks tänasime Annet külalislahkuse eest.

Aga sellega ei lõppenud Tänassilma rahva üllatused. Ootamatult tegi seltskonnale ettepaneku Tänassilma küla-vanema ema proua Tiiu Siirus tulla tema aeda päeva lõpetama grillimispeoga. Tema oli seda juba ammu plaaninud ja ette valmistanud ning meie olime jälle koos – ütles, et muudkui tulge. Ise oli ta selle kutse juures nii armas ja lahke. Isegi kõige õelam inimene ei oleks saanud ära öelda, meist, headest inimestest rääkimata.

Seal me siis nautisime, samal päeval juba teist korda head sööki, loodust ja mõnusat seltskonda. Aitäh, Tiiu! Oled suurepärane võorustaja. Suur tänu ka Tiiu õele proua Anne Meiesaaarele, kes on meie käimiste aegu fotograaf ja maailma parim šašlökitegija. Seekord oli ta grillmeisteri rollis.

Et Võrtsjärve oli hallivõitu ega meelitanud vette, oli üks osa päeva programmist täitmata. Nii otsustatigi enne matkajate kojusõidutamist rahvas puhtaks

● Pool teed käidud, tegi matkagrupp väikse puhkuse kiigel.

ujutada. Osa inimesi käis Surva küla silla juures jões, aga arvati, et kõik sinna ei mahu, ja nii sõitiski üks autotäis rahvast proua Maia Pruuli juurde ujuma.

Matkate saime. Infote saime. Süüa saime. Vett ja päikest ka saime. Ja kallistada-kallistada. Hästi rõõmsa meele saime.

Üks vana tõde on: enne kui lähed Pariisi, käi ära Nuustakul. See on väärt mõte. Soovin teilegi, hea vallahavas, toredaid tervisepäevi ja head seeneõnne!

Virve Niinpalu,
matkaja

Viiratsi rahvamaja ringid

Rütmivõimlemine: Anne Freimuth, info tel. 5348 1102.

Mudilaste mängutuba (1,5–3-aastased lapsed): mänguline tegevus Mari Karilaid ja muusikaline tegevus Aime Reier.

Naisteklubi: Maire Paju ootab 29. septembril kell 18.30, info tel. 5342 9902.

Aeroobika (neiud ja naised): Kristi Pajuste ootab 4. oktoobril kell 20, info tel. 5660 0951.

Jooga: Meeri Kreen ootab 4. oktoobril kell 18.10, info tel. 5562 4774.

Laulu-mänguring (alates 5. eluaastast): kogunemine 6. oktoobril kell 17, info Maire Paju, tel. 5342 9902.

Kandering: juhendaja Aime Reier, info tel. 5661 6628.

Käsitööring: juhendaja Silvi Jakobson, kogunemine 4. oktoobril kell 9 vallamajas. Kangakudumine, heegeldamine jpm.

Lauluring (4–14-aastased lapsed), individuaaltunnid: juhendaja Lee Lipp, info tel. 529 4259.

Kõik ringid ootavad tagasi endisi liikmeid ja võtavad vastu uusi huvilisi. **Maire Paju**

Tänassilma rahvamajas uuel hooajal

Eakate laulu- ja tantsuring "Rõõmsameelsed" alustab esmaspäeval, 4. oktoobril kell 14.

Segarahvatantsuring "Kaheksakand" teisipäeval, 5. oktoobril kell 20.

Aeroobika kolmapäeval, 6. oktoobril kell 19.

Lastering "Lepatriinud" neljapäeval, 7. oktoobril kell 18.30.

Floristikaring neljapäeval, 7. oktoobril kell 18.30.

Täiskasvanute näitering "Pupujukud" neljapäeval, 7. oktoobril kell 20.30.

Vanemaalistele käsitööring esmaspäeval, 11. oktoobril kell 14.

Meestrio "Tänassilma mehed" kaks korda kuus.

Ootame uusi ja vanu olijaid meie ringidega ühinema. Infot saab Viiratsi valla kodulehelt ja telefonil 5332 9889. **Pille Sihver**

Uusna külamaja ringid

Võimlemis-, aeroobika-, laste- ja naistering on juba alustanud.

Teisipäeval, 5. oktoobril kell 14 tuleb kokku eakate liikumigrühm ja kell 19 täiskasvanute lauluansambel (juhendaja Jüri Liiva).

Kolmapäeval, 6. oktoobril kell 19 on linetants ja neljapäeval kell 18 võimlemine.

Ootame kõikidesse ringidesse uusi ja vanu liikmeid. Kaasa võtta vahetusjalanõud. **Ulve Kannimäe**

LASTERINGI EKSKURSION VÕRUMAALE

24. juulil toimus Uusna külamaja lasteringi ekskursioon Võrumaale Lasva veetorni, Suurele Munamäele ja Vastseliina vana aja päevadele.

Lasvas on projektide abiga ehitatud vanast veetornist ilus ja huvitav vaatamisväärsus. See on omanäoline hoone, kus on hääli tegev klavertrepp, tünnigalerii, valguskaev ja vaateplatvorm. Samas läheduses saime näha ka Lasva loomaperede parki ja püstkoda.

Suurel Munamäel oli huvilistel võimalus ronida vaatetorni ja ja vaadata Eestimaad 346,7 meetri kõrguselt 50 kilomeetri raadiuses. Ilm oli ilus ja nägime maalilist loodust.

Edasi sõitsime Kirikumäe järve äärde, kus tegime pikema peatuse eineks

ja veemõnude nautimiseks. Vesi oli soe ja siidiselt pehme. Samast ligidalt leidsime mõnusa grillimiskoha, kus katsime piknikulaua.

Vastseliinas oli avatud mitu töötuba, kus lapsed ja ka vanemad said meisterdada erinevaid käsitööstiile kasutades endale meelepäraseid asju. Mõniste muuseumi telgis said lapsed teada palju huvitavat meie esivanemate elust. Rõõm oli näha, et see pakkus lastele huvi.

Koduteed alustasime videvikus. Rõõm kordaläinud päevast ja nähtu muljed ei lasknud kellelgi tagasiteel uinuda.

Ekskursiooni toetas kohaliku omaalgatuse programm.

Ulve Kannimäe
ULVE KANNIMÄE foto

KASVATAME JA ÕPETAME KOOS

(3. lk. järg)

Vanemad koos lasteaiaõpetajatega on nagu aednikud, kelle hoolde on usaldatud kasvavate inimeste eest hoolitsemine. Laps on eelkõige hingeline, vaimne ja sotsiaalne olend.

Inimlikud omadused saavad areneda vaid inimestevahelistes suhetes. Kui nendes on valdavad vastastikune hoolimine ja lähedus, isiklik eeskuju ja lugupidamine, üksteisega arvestamine ja mõistmine, siis usaldab laps oma vanemaid. Kui aga ta kasutab ainult oma rolliga kaasnevat vanemlikku võimu ja jõudu, saab ta küll täieliku kontrolli lapse üle, kuid usaldust mitte. Näiliselt on laps küll kuulekas, kuid ta ei vastuta oma tegude eest. Lapsed, kes teevad täiskasvanu arvates pahandust, otsivad tegelikult oma käitumisega puuduvat kontakti ja märkamist. Nad ei ole teadlikud kummagi osapoole vastutuspiirist ja ei saa ka kinni pidada kokkulepitud reeglitest, kui nad ei tea, mida tohib või ei tohi.

Loomulikult asenduvad käsud ja keeled aina rohkem seletustega, mida enam arenevad lapse kommunikatsioonioskused.

Lapsele tekitab liigset stressi, kui ta peab liiga vara liiga palju ise otsustama ja taluma oma otsuste tagajärgi. Siinkohal peaksimegi andma lastele tagasi usu oskavatesse, tarkadesse ja tugevatesse täiskasvanutesse, kel on vastutustunne selle eest, mille eest me vastutada oleme lubanud.

Minu eesmärk pole tekitada lastevanemates süütunnet või sundida neid oma lastega rohkem tegelema, vaid ma soovin, et vanemad ise tahaksid oma lastega tegelda ja neid õnnelikuks teha. Lapse ja vanemate suhe mõjutab lapse arengut ning selle kaudu kogu tema tulevikku.

Koolieelik vajab selgeid reegleid, kindlaid piire ja rikkalikult tegetsemisvõimalusi. Kui me käitume lastega lugupidavalt, armastame neid tingimusteta ja suuname neid hoolivalt, saame nende lugupidamise osaliseks, sest nemad juba armastavad meid tingimusteta. Kasvatame ja õpetame lapsi ühiselt laste heaolu ja õnne nimel.

Helina Matusorg,
Uusna lasteaia juhataja

Sõnumeid

Pinalipäev

Viiratsi vallas on aastaid kestnud traditsioon tähistada esimesse klassi minekut pinalipäevaga, kus vallavanem annab igale esimesse klassi minejale tunnistuse ja uhke pinali.

Sellel aastal leidis sündmus aset 29. augustil. Esimese klassi lapsi on meie vallas 25. Enne pidulikku toimingut oli Viiratsi rahvamaja kunstiline juht Lee Lipp esinemisküpsiks teinud Pipi kooliminekuloo. Peasaline Triinu Kaup lummas oma mängulustiga kõiki saalis olijaid ja kiskus isegi kaasa plaksutama.

Pärast vallavanem Sulev Kannimäe ja Kalmetu kooli direktori Andres Savi kõnet ning pinalite jagamist ootas pidulisi kringlilaud.

Maire Paju
MAIRE PAJU fotod

Konkurss «Hea eeskuju»

Noortega tegelevad organisatsioonid on välja kuulutanud konkursi «Hea eeskuju 2010», kuhu saab kandidaate esitada 17. oktoobrini. Sellega tunnustatakse noori, kelle pealehakkamine, sihikindel töö ja võime kaasa haarata teisi on muutnud kodukanti ja elukeskkonda paremaks.

Ettevõtmise patrooni, Riigikogu esimehe Ene Ergma sõnul on kaks aastat korraldatud konkurss näidanud, kui palju on tublisid ja ettevõtlikke noori, kes panustavad Eesti arengusse.

Tunnustatud ühiskonnategelastest ja noorteorganisatsioonide esindajatest koosnev žürii valib kandidaatide hulgast ühe noore, kes pälvib tiitli ja 20 000 krooni suuruse stipendiumi, mis on mõeldud talle edasiõppimise toetamiseks.

Eelmisel aastal pälvis selle tiitli Reili Rand, kes vedas Hiiu maal lastekodulastele kingipakkide meisterdamist. Ta ütles, et kellegi eeskujuks töstmine on tõsine tunnustus. Teda oli tiitel motiveerinud tegutsema talle südamelähedases valdkonnas.

Mullu esitati konkursile peaaegu sada lugu värssi- ja proosavormis noortest, kes

avastavad uusi loomaliike, kuni õpilasteni, kes varahommikul laudas lehma ja lambaid söödavad. Konkursi kandidaadi esitamiseks saab taotlusvormi aadressilt www.noortekonverents.ee.

Kokkuvõtte tehakse noortekonverentsil «Lahe koolipäev» 4. novembril Vanemuise teatris, kuhu koguneb üle poole tuhande õpilase üle Eesti.

Ott Sarapuu,
konkursi tänuandmuse korraldaja

Spordipäev lõpetas vaheaja

Augusti lõpul kogunes hulk lapsi Uusna külamaja juurde, et sportlikus meeleolus enne kooli kokku saada. Al-

gust tehti rahvastepalliga. Ilm oli ilus ja joostud sai palju ning puna oli pärast mängu kõigi põskedel. Jätkasime palliviske, kolmikhüppe ja saja meetri jooksuga.

Lapsi tuli tervitama ka meie valla haridus- ja sporditöö spetsialist Anne Freimuth, kes õpetas lastele õiget palliviske ja kolmikhüppe tehnikat. Lastele tulemused paranesidki ja nad olid ise väga rahul. Viimane võistlusala oli natuke naljaga pooleks: paaris võistlejad korjasid ühel jalal hüpates ja käest kinni hoides pallid ämbrisse ja jooksid koos finišisse. Ülesandega said hakka ma ka kõige väiksemad.

Keegi ei jäänud auhinnata. Päev lõpes kringli söömisega.

Ulve Kannimäe

HÜVASTI, VANA ARMAS KOOLIMAJA!

Seisab kaskede vahel vana puust maja. Ta on seal olnud juba kaua aastaid – meie Kalmetu kool. Minagi alustasin oma kooliteed just selles majas.

Mäletan, kuis astusin esimest korda üle uksele, hirmul tuleviku ees. Kuid kodune, hubane maja kaotas selle hirmu. Nagisev trepp, natuke vana ja räsitud olemisega seinad – see kõik oli nii armas.

Klassiruumi soojendasid puuküttega ahjud, mille vastas oli talvel nii mõnus ennast vahetunnil soojendada. Neid mälestusi on veel ja veel.

Alles mõni päev tagasi käisin seal. Vaatasin oma vana klassiruumi ning mälestused koolipõlvest tulid jälle meelde.

Need seinad on näinud ja kuulnud nende aastate jooksul väga palju. Kõik

see jääb nüüd aga minevikku, sest kahjuks on saanud tema aeg otsa. Asemele tuleb uhkem, ruumikam, avaram koolimaja, aga kas sama hubane ja kodune, ei tea.

Pisarad silmis ja nukrus hinges, jätan ma hüvasti sinuga, mu vana armas koolimaja.

Pille Sihver,
Kalmetu kooli vilistlane

● Võrkpalliturniiril teise koha saanud Uusna võistkond

ANNE SCHWEDE
foto

Sünnipäevad oktoobris

1. Vassili Marja	Viiratsi
1. Mihhail Trašanov	Viiratsi
1. Helju Tõlp	Kuudeküla
2. Linda Purga	Tõnuküla
3. Ants Abel	Vana-Võidu
3. Väino Leiaru	Valma
3. Helga-Johanna Schwarts	Tusti
3. Laine Auksmann	Viiratsi
4. Maie Lepik	Vanavälja
5. Riho Pulk	Vana-Võidu
6. Maimu Makko	Viiratsi
7. Arne Pähk	Vasara
9. Tiia-Reeta Mägi	Verilaske
10. Leida-Karoline Kärner	Saareküla
10. Endla Trašanova	Viiratsi
10. Leida Koppel	Vana-Võidu
10. Endel Siiber	Viiratsi
11. Kaljo Oja	Ruudiküla
11. Väino Mäesalu	Vana-Võidu
11. Mare Ani	Viiratsi
15. Aleksandra Grigorjeva	Vana-Võidu
15. Milvi Olman	Viiratsi
16. Khilda Bulat	Viiratsi
16. Öie-Luule Hal	Viiratsi
16. Hilli Visla	Verilaske
16. Helgi Haugas	Mäeltküla
16. Helvi Pihu	Valma
20. Helju-Rosilda Palover	Valma
20. Laine Lond	Viiratsi
22. Endla Väli	Viiratsi
22. Jekaterina Braun	Vana-Võidu
22. Maimu Sulli	Vasara
23. Eha Järve	Tänassilma
24. Helga Lees	Tänassilma
24. Vilma Põldur	Viiratsi
27. Valter Meiesaar	Mähma
28. Lilli Vihmann	Verilaske
28. Aino Kõverjalg	Vasara
28. Jaan Kõverjalg	Vana-Võidu
30. Valda Jakobson	Vana-Võidu

Külamängude võrkpalliturniir peeti Kalmetul

4. septembril võistlesid külad võrkpallis. Võistkondi kogunes kaheksa. Planeeritud väliturniir tuli kahjuks ära jätta, sest ilm oli seekord meie vastu. Õnneks oli võimalus korraldada võistlus Kalmetu kooli värskest remonditud võimlas. Et polnud kahte platsi, siis otsustati muuta võistluste süsteemi. Peakohtunik Egon Edo tegi otsuse ja mängud võisid alata.

Asjalikku võrkpalli jätkus kuueks tunniks. Tore on tõdeda, et võistkondades on palju noori võrkpallihuvilisi, kes iga punkti eest võitlesid. Päeva edenedes muutus nii mõnegi võistkonna mäng kindlamaks ja kerget võitu ei antud kellelegi.

Kolm paremat võistkonda olid Rida-küla (Rivo Arula, Annika Jõemaa, Tõnis Mägi, Tormis Otsma ja Taavi Sadam), Uusna I (Bruno Takkel, Raul Oja, Innar Sillaots, Kerd Meremaa, Hannes Kangro ja Janar Rebane) ning Vana-Võidu (Sander Vaarpuu, Martin Kalda, Ülo

Tigasing, Rain Liivoja, Priit Järvesoo, Hendrik Pukk ja Varje Reede).

Külamängude arvestuses on võrkpalliturniiri järel jälle üldarvestust juhtima läinud Uusna küla, vaid punktiga maas on Vana-Võidu ning väga kindlalt on kolmandal kohal Valma.

Märkimist väärib siinkohal kolmandal kohal oleva küla elanike arv. Kuhu jääb suur Viiratsi alevik? Siin on, mille üle mõelda.

Nendel mängudel jääb pidada veel tänavakorvpalli võistlused oktoobris, jälgige reklaami valla kodulehel.

Veel üks palve. Facebooki arutelus on võimalik kirjutada oma arvamus külade mängude kohta. Kui soovime jätkata senisest paremini, siis on iga asjalik märkus teretulnud.

Külade mängude protokolle ja pilte näeb Viiratsi kodulehel.

Anne Freimuth

Sündisid

10. augustil RAIDO LUIK
20. augustil ARGO SALUM
21. augustil EMILI SUSI
28. augustil MARTA KAASIK
13. septembril ELEANOR POST

MÄLESTAME

ALEKSEI KABANOV
Vardja külast
SOFIA SAKS
Viiratsist

Neil puuetega inimestel, kes pole 2010. aastal kasutanud rehabilitatsiooni, on võimalus seda teenust kasutada Värska Sanatooriumis 25.-27. novembrini 2010. Täiendav info tel. 5666 3421.

"Kuukirja" annab välja Viiratsi Vallavalitsus, ilmub 20. kuupäeva paiku. Toimetaja Kai Toss (tel. 435 0555). Kirjad saata Viiratsi postkontorisse 70101; e-post: viiratsi@viiratsi.ee. Kodulehekül: http://www.viiratsi.ee. Trükiarv 1400.

Alta Mets

ALTA METS OÜ ostab võsa, raiejäätmeid, saetööstuse jääke, 3-m küttepuid (ka madala kvaliteediga), metsakinnistuid ja kasvavat võsa. Otsime kontakti metsa ja võsa töötajatega. Tel. 515 5601 ja 501 8707.

"Massaaž Vana-Võidus. Naiste ja rasedate joogatunnid Viljandi Waldorfskoolis teisipäeviti. Vaata täpsemalt www.satnam.ee, uudised ja tunniplaan. Info tel. 518 8694, Eha.